

Приймак Д.М., магістр
Київський національний
університет технологій та дизайну
Воронкова Т.Є., проф.
Київський національний
університет технологій та дизайну

ПОЗИТИВНІ РИСИ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Цифрова економіка базується на використанні можливостей онлайн-спілкування й інноваційних цифрових технологій всіма учасниками економічної системи від окремих людей до великих компаній і держав [1].

Між тим цифрова економіка має не тільки суттєві переваги перед економікою традиційною, але й обумовлює нові ризики, які перш за все, на державному рівні повинні бути прогнозовані та мінімізовані.

Тим часом кількість позитивних відгуків щодо наслідків цифрової економіки приблизно дорівнює кількості негативних. Негативні наслідки полягають у тому, що цифрова революція може знищити середній клас в розвинених країнах, а його заміна роботами може супроводжуватися соціальними невдоволеннями, навіть у разі виплати матеріальної допомоги.

Поглиблення нерівності в соціально-економічній сфері суттєво впливає на все суспільство. Цифровізація економіки дає значних шансів на розвиток працівникам інтелектуальної праці (винахідникам) та інвесторам. Існуватиме підвищений попит на працівників високої кваліфікації і відповідно зниження потреби у низько кваліфікованій праці. Футурологами давно розглядається проблема надлишкової природи людської праці внаслідок витиснення її машинами.

Настання таких подій має об'єктивне обґрунтування, адже відповідно до прогнозів за 20 років 47% робочих місць у глобальному світі підлягають автоматизації, що позбавить мільйони робітників роботи і не прогнозується створення відповідних робочих місць [2].

В умовах постійного зростання у світі загальної кількості населення ця проблема буде тільки ускладнюватися. У теперішній час чисельність населення Землі становить 7,4 млрд чоловік, а щорічний приріст дорівнює 1,2 %. За розрахунками розробника математичної моделі зростання населення Землі, академіка С. П. Капіци, близько 2135 р. настане стабілізація населення світу при загальній чисельності населення в 14 млрд чоловік [3].

Більш того, зараз економісти прогнозують, що навіть значній кількості керівного персоналу необхідно змінювати кваліфікацію і займатися пошуком іншої роботи в силу того, що їх місце буде зайняте штучним інтелектом, які можуть приймати більш практичні рішення на користь компаній і їх акціонерів.

Найбільш затребуваними залишаться представники творчих професій (аналітиків даних) і працівники сфери послуг (торгових представників). Досконалі засоби електронних комунікацій зроблять непотрібними офіси і штаб-квартири компаній. Вже зараз значного поширення набувають коворкінги – (от англ. Co-working, «спільна робота») в широкому сенсі— підхід до організації праці людей з різною зайнятістю в загальному просторі; у вузькому — подібний простір, колективний офіс (задіяння для роботи старих цехів заводів, навіть кафе).

Експертними дослідженнями Всесвітнього економічного форуму прогнозовано, що використання роботів і нових автоматизованих виробництв призведуть до вивільнення 5 мільйонів робочих місць до 2020 року. Тобто поширення роботів і штучного інтелекту приведе до втрати 7,1 млн робочих місць і принесе натомість лише 2 млн нових позицій. Дослідження проводилося в 15 країнах світу, що покривають 65% загальної чисельності робочої сили в світі [2].

Вже зараз спостерігається тенденція, яка в майбутньому буде тільки посилюватися, пов'язана з тим, що працедавці утримуються від набору працівників на постійну роботу, замінюючи їх на фрілансерів, економлячи

таким чином на соціальних витратах (медичні страховки, соціальні пакети, навчання) і утриманні офісів. Працівники в свою чергу також починають віддавати перевагу фрілансу, що дозволяє їм використовувати дистанційну роботу, встановлювати графіки виконання робіт, обирати певні проекти.

Отже цифрова економіка має великі можливості щодо збільшення рівня життя населення в світовому масштабі. В майбутньому технологічні інновації сприятимуть довгостроковій ефективності і продуктивності праці. Зростання економіки пов'язується із створенням нових ринків: прогнозується суттєве зростання ефективності логістики і глобальних мереж і зменшення вартості транспорту, комунікацій і торгівлі. Разом з тим нова економіка поглибить розшарування населення у зв'язку із скороченням ринків праці внаслідок роботизації виробничих процесів.

Для нейтралізації негативних наслідків цифрової економіки пропонується змінити систему освіти і профорієнтації, продовження підтримки працюючих пільгами під час змін, інвестування в інфраструктуру, створення бізнесу і робочих місць там де вони відсутні натомість існує велика в них потреба і головне - міняти податкове законодавство з метою заохочення менеджменту у створенні робочих місць [4].

Література

1. Сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/ru/events/2016/02/01/central-asia-launchwdr-2016> (дата звернення: 20.03. 21 р.).
2. Хель І. Индустрия 4.0: что такое четвертая промышленная революция? URL: <http://hi-news.ru/business-analitics/industriya-4-0-chto-takoe-chetvertaya-promyshlennaya-revolyuciya.html>.
3. Капица С. П. Рост населения Земли и его математическая модель / *Наука и жизнь*. 1998. №3. URL: <https://www.nkj.ru/archive/articles/10393>.
4. Ілляшенко С. М., Ілляшенко Н. С. Перспективи і загрози четвертої промислової революції. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, 2016, № 1. С. 11-21.